

Список використаних джерел:

1. Кальченко А.Г. Логістика: підручник / Кальченко А.Г. - К.: КНЕУ, 2006. – 284с.
2. Кабанець І.А. Визначення основних логістичних підходів до управління інноваційними процесами машинобудівним підприємством [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2539>.
3. Корінь М.В. Логістика та її роль в забезпеченні ефективної діяльності підприємства / М.В. Корінь // Збірник науково-практичних статей «Вісник економіки транспорту і промисловості». – 2011. - Вип. 35. –Х.: УкрДАЗТ. –С. 148-152.
4. Гаджинский А.М. Логистика: Учебник.[Текст] / А.М. Гаджинский —М.: Маркетинг, 2001. —395 с.

Степанюк Н. А.

К. е. н, доцент

Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, м. Рівне

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ЕКОНОМІКОЮ

Зважаючи на сьогоднішні глобальні структурні зміни, прояви економічних і фінансових криз, зниження бюджетно-боргових зобов'язань у багатьох країнах світу, загострення необхідності економічних реформ проблематика антикризового управління економікою стає все більш актуальною. Поширення кризових явищ в національній економіці призводить до негативних соціально-економічних явищ на різних рівнях господарювання. У цих умовах старі підходи до формування механізмів вже не дієві і потребують їх вдосконалення та розробки системи антикризових заходів на різних рівнях управління.

На сьогодні українська економіка перебуває у затяжній кризі, яка вимагає застосування антикризових заходів. Тому розробка концепції антикризового управління національною економікою в умовах нестабільного та змінного економічного середовища є актуальним науковим завданням, що вимагає ретельного дослідження.

Успішність розвитку будь-якої системи залежить від механізму, який закладений в основу її функціонування. Як не парадоксально, кризи можуть мати і позитивний характер. Хоча, більшість науковців розглядає кризи в основному з негативної сторони. Це відбувається тому, що кризи, залежно від їхньої стадії та глибини, завдають шкоду національній економіці, що змушує державу переходити до розробки та впровадження антикризового управління.

Отже, концептуальним висновком є те, що для системи державного управління криза є об'єктивною передумовою її розвитку, бо на кожному з етапів відбувається подолання суперечностей між минулими переконаннями, сучасністю та перспективами, між консервативними і новітніми технологіями управління. Відповідно, поки система долає перешкоди та має позитивну динаміку, вона розвивається. Неефективна система державного управління дає поштовх змінам, як це вже відбулося за часів формування незалежності в Україні вкінці ХХ ст., або змушує впроваджувати ефективні реформи, як це зробили Японія та Німеччина після другої світової війни. Такий розвиток подій свідчить про формування та розвиток нової системи державного управління, що потребує включення антикризових заходів.

Зупинимося на системі поглядів, що формують концептуальні засади до антикризового управління. Для розробки ефективних антикризових підходів в державному управлінні варто розглянути теоретичні концепції інших наук, які вивчають кризи.

Сучасний етап розвитку теорії та практики управління визначається принципами та інструментами управління, розробленими у рамках трьох домінуючих концепцій - процесної, системної та ситуаційної, а також концептуальних положень стратегічного управління. Теоретичні положення антикризового управління ґрунтуються на творчому поєднанні усіх названих концепцій управління.

Найважливішим методологічним положенням антикризового управління є системний підхід до його здійснення. Він ґрунтується на розумінні сутності національної економіки як складної динамічної, відкритої та не детермінованої системи. Ми вважаємо, що антикризове управління національно-економікою має обов'язково ґрунтуватися на концептуальних положеннях теорії виникнення та поглиблення кризи, що передбачає системне бачення механізму функціонування економіки країни.

Суб'єкти антикризового управління мають чітко розрізняти основні функціональні елементи національної економіки як системи, обов'язково враховуючи їхню роль та значення в розгортанні кризових явищ, визначати можливості щодо усунення ознак кризового стану та забезпечення ефективного функціонування економіки.

Отже, зміст антикризового управління національною економікою полягає не тільки в пом'якшенні та ліквідації зовнішніх ознак, недопущенні подальшого поглиблення кризи, а й у відновленні здатності економіки як мікроекономічної системи до самоорганізації, підтримки її загального функціонування.

Виконання цієї вимоги потребує чітких дій щодо забезпечення функціонування усіх підсистем управління відповідно до визначених вимог. Насамперед, це стосується систем збору та обробки інформації щодо стану системи та її зовнішнього та внутрішнього середовища, забезпечення різноманітності методів планування та багатоваріантності рішень, що приймаються, координації дій та відповідальності окремих функціональних підсистем.

При використанні системного підходу в антикризовому управлінні національною економікою встановлюється системне бачення основних напрямів та етапів роботи, які мають бути проведені для досягнення мети антикризового управління, взаємозв'язків, що існують між ними і мають бути враховані при розробці плану заходів для забезпечення ефекту синергії.

Антикризове управління національною економікою має базуватися також на ситуаційному підході до управління. Суть підходу в застосуванні специфічних прийомів та методів управління з урахуванням ситуації об'єкта управління, тобто конкретний набір обставин, які впливають на економіку в конкретний період часу [1].

Практичне застосування ситуаційного підходу в процесі антикризового управління національною економікою передбачає: опанування теоретичних засад та типового інструментарію антикризового управління; критичну оцінку теоретичних концепцій та методик, визначення сильних та слабких аспектів, позитивних та негативних наслідків застосування; правильне розуміння та інтерпретацію ситуації конкретного об'єкта дослідження, тобто визначення найвагоміших факторів виникнення та розвитку кризи в даній унікальній соціально-економічній системі, пошук найбільш чутливих елементів системи, здатних повернути її до гомеостатичного стану; розробку конкретних прийомів роботи, методів дослідження, інструментів управління з врахуванням специфіки конкретної ситуації для забезпечення досягнення цілей та завдань антикризового управління національною економікою в найкоротші терміни та з найменшими втратами, тобто найбільш ефективно [1].

Таким чином, криза це різка зміна стану звичних речей та підходів, що призводить до змін в розвитку держави — від її оптимізації до її знищення у разі неспроможності адаптуватися до нових умов. До визначення поняття кризи слід підходити, враховуючи не тільки наявні негативні наслідки, але й з позитивні причинно-наслідкові зв'язки. Запобігти економічним кризовим ситуаціям можна шляхом раннього виявлення ознак кризи та подолання низки її соціально-економічних причин і передумов та наслідків. Як показує

практика, криза може бути певною мірою керованим процесом. Що цікаво, до неї можна й необхідно готуватися, її можна передбачити, очікувати, а при бажанні й викликати; кризи можна прискорювати, випереджати, відсувати (запобігати) [2, с. 228].

Варто зазначити, що процес державного управління це багатогранне та складноорганізоване ієрархічне явище. Кризи, що ідентифікуються як кризи в державному управлінні, можуть виникнути і в окремих організаціях, наприклад, у Верховній Раді при прийнятті рішень та формуванні більшості в парламенті, на окремих територіях, в областях, наприклад, акції супротиву, і в певних галузях, наприклад, медицина, освіта і т. д., так і в державі в цілому, наприклад, протистояння гілок влади через різне трактування повноважень в Конституції. А в умовах пасивності громадянського суспільства, яке часто має місце в Україні, мова йде про велику кількість проблем, що зумовлюють кризу.

При проведенні дослідження природи та специфіки виникнення прояву економічних криз та механізму їх нейтралізації дозволили виділити у сукупності науково-методологічних підходів два основні підходи реалізації антикризового управління: макроекономічний рівень та рівень окремого господарюючого суб'єкту, що є особливо важливим та актуальними в контексті побудови концептуальних основ антикризового управління національною економікою.

Дослідивши основні підходи, можна дійти ще одного концептуального висновку про доцільність формування принципів антикризової діяльності в управлінні національною економікою в цілому, а також з урахуванням специфічних вимог до системного антикризового управління національною економікою та розвитку державного управління (рис. 1).

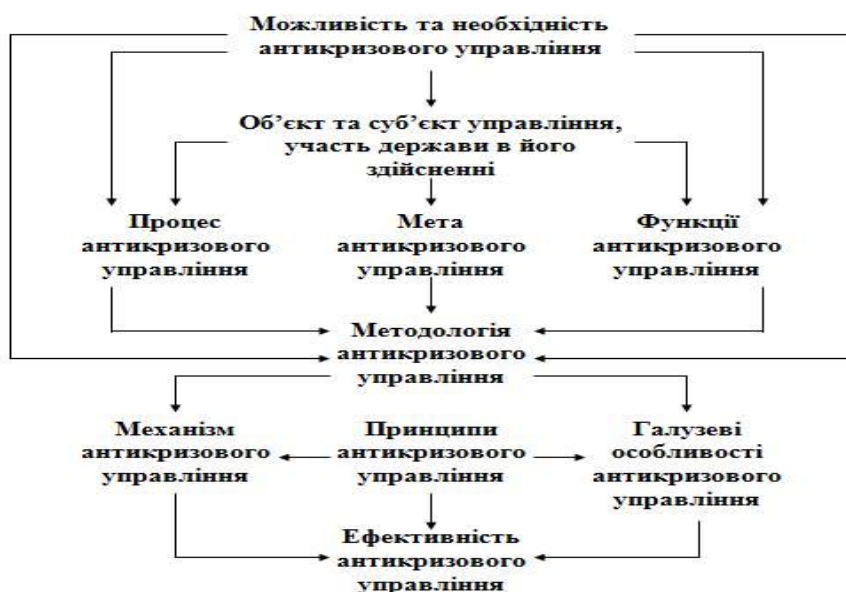

Рис. 1. Концептуальні засади в системі антикризового управління національною економікою

Важливим у кризових ситуаціях є підтримання постійної готовності до протидії причинам виникнення економічної кризи, яка може наступити в будь-який момент.

Отже, антикризове управління національною економікою являє собою ціленаправлені дії для запобігання виникнення кризи та запроваджує антикризові заходи та програми з метою мінімізації негативних наслідків. Безсумнівно, що ефективне управління здатне прискорити вихід з кризи. Тривалість і глибина кризи є наслідком помилок в антикризовому управлінні, свідомих деструктивних дій керівників або нерозуміння ними причин, характеру

й можливих наслідків кризи. Врахування та передбачення наслідків кризових явищ в майбутньому дасть можливість мінімізувати їх в Україні.

Список використаних джерел:

- Цибро Ю. В. Причини виникнення кризи на підприємстві [Електронний ресурс] / Ю. В. Цибро. - Режим доступу: <http://www.fox-manager.com.ua/crisis part1.html>
- Степанюк Н.А. Аналіз причин кризової динаміки економіки України [Електронний ресурс] / Н. А. Степанюк, Д. Палашчакова // Глобальні та національні проблеми економіки – №10, С. 227-231, 2016 рік – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/>

Ступницький В.В.

к.е.н., доцент

Рівненський автотранспортний коледж, м. Рівне

Ступницька Н.І.

викладач Рівненський державний гуманітарний
університет, м. Рівне

**УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ ВІТЧИЗНЯНОГО АВТОДОРОЖНОГО
БУДІВЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ ТА ЙОГО РОЛЬ ДЛЯ ПРИВАТНОГО БІЗНЕСУ Й
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЦІЛІСНОСТІ УКРАЇНИ**

Дорожні проблеми України стали політичним мірилом діяльності влади. Аналіз проблематики українських доріг подані у наукових працях Парубця, О., Сича Є, Романенка Є., Пашенка Ю., Ложачевської О., Кравченка В., Єдіна О. та інших українських науковців. Проте існуюча система управління вітчизняним дорожньо-будівельним комплексом лишається поза колом наукових обговорень.

Згідно експертних думок, головною проблемою українських доріг є існуюча система управління у дорожній галузі, яка в кінцевому підсумку призвела до повної втрати технічного їх стану, а як і наслідок зниження рівня безпеки руху.

Метою дослідження є аналіз діючої системи управління дорожнім комплексом України та її роль в найближчій перспективі щодо розвитку як самої галузі, так і стимулювання дорожнього будівництва приватним сектором економіки.

Управлінські рішення на вищих рівнях визначають саму перспективу розвитку як країни, так і окремого суб'єкта підприємництва. В той же час ці рішення формують як простір бізнесових структур, так і час та перспективу самого підприємництва.

І так, сучасний дорожній простір України вкрай не виразний та суперечливий. Зауважимо лише те, що у 2016 році Україна в рейтингу якості дорожнього покриття посіла 137 місце із 144 країн світу, а швидкість пересування в два-три рази нижче, чим у західноєвропейських країнах. Стан українських доріг після зими 2017 року став найгіршим за останні десятиріччя, при цьому у 2016 році не було побудовано жодного кілометра нових автомобільних доріг.

Проте, як не дивно, спостерігається швидке будівництво лісових доріг. Якщо у 2007 році урядом було виділено 60 млн. грн. для будівництва таких доріг і переважно в Карпатському регіоні, то впродовж 2010-2015 років згідно «Державної цільової програм «Ліси України» було виділено на будівництво лісових доріг суму 576 млн. грн. Як не дивно, в такому нарощенні будівництва лісових доріг використовується геотекстиль. Лише На Івано-Франківщині за останні роки побудовано понад 400 кілометрів доріг, а потреба, згідно заяв